

Національного банку України, публічна презентація якої відбулася у 2018 році. Відповідно до неї передбачено поступове зменшення використання паперових грошей. Розвиток платіжної інфраструктури повинен піти шляхом розвитку електронних платежів, розвитку електронних грошей, платежів з використанням пристроїв мобільного зв'язку.

Вже у 2015 році відсоток готівки до всіх грошей в економіці був 14,6%, у 2017 році – 11%, у 2018 році – 9,5%, у 2019 році до 8,9%. Проте у готівковому обігу країни станом на 1 січня 2020 року перебувало готівки на загальну суму 425 мільярдів гривень, що на 6,2% більше, ніж на 1 січня 2019 року.

Можна констатувати, що для України безготівковий розрахунок більш безпечний, прозорий та дешевий. Безготівковий розрахунок, безперечно, допомагає краще відслідковувати рух коштів своїх громадян та контролювати сплату податків і рівень тіньової економіки. І відповідно, державі треба менше друкувати нові банкноти, доставляти їх у банки, вилучати з обігу та утилізувати пошкоджені гроші.

Література

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 чер. 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Про Національний банк України: Закон України від 20 трав. 1999 р. № 679-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 29. Ст. 238.
3. Про затвердження Положення про передавання запасів готівки на зберігання до уповноважених банків: Постанова Правління Національного Банку України від 07 груд. 2016 р. № 408. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0408500-16#Text>.

УДК 343.1:343.13 (043.2)

Толкачова І.А., к.ю.н.,
Перва А.С., магістр права,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ УЧАСНИКІВ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА СТАДІЇ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Стаття 3 Конституції України визнає людину, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпеку найвищою соціальною цінністю [1]. Реалізація принципів правової держави, визначених у Конституції України, є гарантією забезпечення прав і законних інтересів особи. Законодавство, що регулює порядок здійснення кримінального провадження, має забезпечувати не лише невідворотність покарання, а й гарантувати належне дотримання прав людини у кримінальному процесі,

повагу до її особистості.

У правовій науці немає єдиного розуміння щодо форм забезпечення прав особи. У теорії права найбільш поширеною є точка зору О. Ф. Скакун. Функціональне розрізнення механізму соціально-правового забезпечення прав людини, на думку автора, формує відповідні підсистеми – механізми реалізації, охорони, захисту прав. Механізм реалізації прав і свобод людини включає заходи, придатні для створення умов реалізації прав і свобод, а складові його гарантії являють собою відповідні умови і засоби, що сприяють реалізації кожною людиною прав, свобод і обов'язків, закріплених у Конституції України. Друга підсистема – механізм охорони прав – включає заходи з профілактики порушень прав, свобод і обов'язків людини, здійснюючи при цьому функцію превенції протиправних дій. Третя підсистема – механізм захисту прав – включає заходи по відновленню порушеного правового статусу, залученню порушників до юридичної відповідальності [2, с. 229].

При визначенні форм забезпечення прав учасників кримінального провадження доцільно навести точку зору В. С. Шадріна, який зробив висновок, що забезпечення прав має комплексний характер і охоплює усі форми прихильності учасникам процесу у здійсненні прав, у тому числі: інформування особи про володіння правами та їх роз'яснення; створення необхідних умов щодо повноцінної реалізації прав; охорону прав від порушень; захист прав; поновлення порушених прав [3, с. 40].

На нашу думку, механізм забезпечення прав учасника кримінального провадження включає такі форми:

- 1) створення умов для належної реалізації особою своїх прав;
- 2) охорону прав;
- 3) захист прав.

Досудове розслідування – діяльність компетентних правоохоронних органів, що полягає у збиранні, дослідженні, оцінці, перевірці та використанні доказів з метою попередження, запобігання та розкриття злочинів, встановлення об'єктивної істини, забезпечення правильного застосування закону, та закінчується винесенням правозастосовного акту за її наслідками.

Кримінальний процесуальний кодекс України визначає досудове розслідування як стадію кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань і закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності [4, с. 121].

Відомості досудового розслідування можна розголошувати лише з дозволу слідчого або прокурора і в тому обсязі, в якому вони визнають це

можливим. Саме на стадії досудового розслідування відбувається значне обмеження існуючих прав і свобод людини, особливо на його початковому етапі. Надійні гарантії прав і свобод людини на цьому етапі повинні першочергово забезпечуватись.

Гарантії основних прав та свобод людини і громадянина становлять собою систему норм, принципів, умов та вимог, які в сукупності забезпечують додержання прав, свобод і законних інтересів особи. Систему кримінально-процесуальних гарантії становлять: 1) кримінально-процесуальна форма; 2) принципи кримінального процесу; 3) процесуальний статус учасників кримінального процесу; 4) можливість застосування заходів забезпечення кримінального провадження; 5) прокурорський нагляд; 6) судовий контроль; 7) відомчий контроль; 8) інститут оскарження дій, рішень і бездіяльності органів і посадових осіб, що здійснюють кримінальне провадження; 9) юридична відповідальність учасників кримінального провадження тощо [5, с. 51].

Отже, гарантії основних прав і свобод людини і громадянина під час досудового розслідування становлять собою систему норм, принципів, умов й вимог, які в сукупності повинні забезпечувати додержання прав, свобод та законних інтересів особи.

Література

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 чер. 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Скаун О. Ф. Теорія держави та права (Енциклопедичний курс): підручник. Харків: Еспада, 2006. 776 с.
3. Шадрин В.С. Обеспечение прав личности при расследовании преступлений. Москва: Юрлитинформ, 2000. 232 с.
4. Антонов К.В., Тертишник В.М. Система слідчих органів України та проблеми вдосконалення їх діяльності. *Вісник Академії митної служби України. Серія «Право»*. 2014. № 2 (13). С. 121-125.
5. Рожнова В.В. Курс лекцій із кримінального процесу за новим Кримінальним процесуальним кодексом України (загальна частина) / авт. кол. В.В. Рожнова та ін. Київ, 2012. 398 с.

УДК 304.4(043.2)

Толкачова І.А., к.ю.н.

Переверзєва К.М., магістр права,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ЗАХИСТ ВІД ПОСЯГАННЯ НА ПРАВО НА ЖИТТЯ: ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Питання прав людини та їх захисту в усі часи цікавили не тільки